

holde sig til, saa vil jeg dog spørge, hvem det er, som drager en saadan Grændse for de anerkjendte Troessamfund her, hvem det er, som bestemmer, om et bestaaende Troessamfund skal blive anerkjendt; det er Staten, det er ifølge Grundloven Staten. Men jeg troer, at der i hele denne Tale om Forskjellen mellem bestaaende og anerkjendte Samfund ligger en Misfjendelse af det Forhold, hvori før og efter Grundloven de forskjelligte afvigende Troessamfund stode og nu staae her i Danmark til Landets Regjering. Før Grundloven burde og maatte ethvert Troessamfund indkomme med en Supplik til Regjeringen, og lade det berøpe paa en Naadesaft af Regjeringen, om den vilde anerkjende det eller ikke, men det er dette, som Grundloven har ophævet; den har gjort det til Ret for ethvert afvigende Troessamfund at kunne, som Samfund, med en bestemt Samfundsorden og Indretning træde op ligeoverfor Staten og fordrer, at Staten skal anerkjende dens Organisme, thi Staten er pligtig til at anerkjende dens Organisme, hvis dens Indretning og dens Love ikke strider imod Sædelighed og borgerlig Orden, men Staten maa og bør gaae et Skridt videre, thi, naar den fremlagte Organisme er i Strid med Sædelighed og den borgerlige Ordens Fordringer, saa kan Staten ikke taale et saadant Samfund som Samfund, og saa kan et saadant Samfund aldeles ikke handle som Samfund med Staten og bestaae som Samfund ligeoverfor den. Individierne maae vel taales, men ikke Samfundet. Med al den Agtelse, jeg har for den ærede Rigsdagsmand for Københavns Amts 6te District (Mouriers) juridiske Indsigt, saa skal jeg dog tillade mig at imødegaae de Bemærkninger, som han knyttede til de af mig opgivne Bestemmelser om Troelovelse, idet jeg troer, at der virkelig i den ærede Rigsdagsmands Bemærkninger laa nogen Misforstaaelse af den Sag, hvorom han talte. Det er en Misforstaaelse at sige, at Troelovelsen er forældet; den er ikke mere forældet, end at den bruges hver Dag, der sluttet Ægtefæder endnu i Slesvig, og vi have en Mand her i Thinget, som har forrettet mange Troelovelser; en saadan kirkelig Skik kan jeg ikke kalde forældet. Naar det blev sagt, at Troelovelsens Væsen

var den kirkelige Betsignelse, og den samme ærede Rigsdagsmand fremhævede, at Troelovelsen i sit Væsen er en kirkelig Handling, saa skal jeg tillade mig at mene, at det er en fuldkommen Misforstaaelse af Troelovelsens Væsen, efter dens historiske Oprindelse her i Danmark; thi Troelovelsen er efter sin historiske Oprindelse ikke en kirkelig Handling, Troelovelsen er efter sin historiske Oprindelse en reen borgerlig Handling; det er den borgerlige Side af Ægtefæbet, den er ved Reformationens Indførelse her aldeles i Overensstemmelse med Reformatorernes Grundtanke bleven skilt som den ene Halvdeel af Ægtefæbets Stiftelse. At Troelovelsen er sat som selvstændig Act, og som saadan tilstræffelig til at constituere det borgerlige Ægtefæb, fremgaaer saa aldeles klart af den til Troelovelsen knyttede Bestemmelse i Danske Lovs 5te Bogs 2det Capitel, hvor der siges, at „som Ægtebarn skal det holdes for, som af Fæstefolk fødes, dersom de have været trolovede og Ægtemanden dør forinden Vielsen fuldbyrdes“. Den ærede Rigsdagsmand for Aalborg Amts 5te District (F. A. Hansen) bemærkede imod Troelovelsen og den Form af Troelovelsen, som jeg har bibeholdt, at der forekom dog i den Noget, som var kirkeligt, Noget, som var specielt christeligt, det, at Præsten skulde ved en Tale ud af Guds Ord foreholde dem den hellige Ægtestands Betydning; men, naar vi nu læse i Udvalgets Fleertals Forslag § 6, at Herredsfogden eller Birkedommeren skal først foreholde begge Parterne Ægtefæbets Betydning, saa veed jeg dog virkelig ikke, hvorudaf Herredsfogden skal tage denne Tale, med hvilken han skal foreholde Parret Ægtefæbets Betydning, naar det ikke skal tages ud af Guds Ord; det kan altsaa ikke være nogen Indbending imod den Form for det borgerlige Ægtefæbs Stiftelse, som jeg har bibeholdt. Jeg maa endnu engang tillade mig paa det Bestemteste at afvise, at det skulde være min Hensigt at ville bibeholde noget kirkeligt Skik, noget halvt kirkeligt for Ægtefæbs Stiftelse af en vis Frygt for at komme ind paa det borgerlige Ægtefæbs Gebeet; min Hensigt med Forslaget foreligger saa tydeligt, at det umuligt kan misforstaaes; det er givet med saa aldeles klare og bestemte Ord i 1ste Paragraph, at der ikke